

İTÜ
DERS KATALOG FORMU
(COURSE CATALOGUE FORM)

Dersin Adı				Course Name		
Aşırı Gerilimler ve Yalıtım Koordinasyonu				Overvoltages and Insulation Coordination		
Kodu (Code)	Yarıyılı (Semester)	Kredisi (Local Credits)	AKTS Kredisi (ECTS Credits)	Ders Uygulaması, Saat/Hafta (Course Implementation, Hours/Week)		
				Ders (Theoretical)	Uygulama (Tutorial)	Laboratuar (Laboratory)
ELK 463	7	3	5	3	0	0
Bölüm / Program (Department/Program)	Elektrik Mühendisliği Bölümü / Elektrik Mühendisliği Programı (Electrical Engineering Department / Electrical Engineering Program)					
Dersin Türü (Course Type)	Seçmeli (Elective)		Dersin Dili (Course Language)	Türkçe (Turkish)		
Dersin Önkoşulları (Course Prerequisites)	Yok (None)					
Dersin mesleki bileşene katkısı, % (Course Category by Content, %)	Temel Bilim (Basic Sciences)	Temel Mühendislik (Engineering Science)	Mühendislik Tasarım (Engineering Design)	İnsan ve Toplum Bilim (General Education)		
	-	-	100	-		
Dersin İçeriği (Course Description)	<p>Aşırı gerilimlerin sınıflandırılması ve etkileri. İç aşırı gerilimler: şebeke frekanslı aşırı gerilimler (ani yük kalkması, Ferranti etkisi, toprak arızaları), anahtarlama aşırı gerilimleri. Dış aşırı gerilimler: yıldırımın özellikleri ve etkileri, darbelerin yayılması. Yürüyen dalga problemleri: yürüyen dalgaların yansıma ve kırılması, Bewley ve Bergeron yöntemleri. Aşırı gerilimlerden korunma: koruma aygıtları; koruma aygıtlarının seçimi ve yerleştirilmesi. Yıldırımdan korunma. Yüksek gerilim izolatörleri. Yalıtım koordinasyonu: tanımlar ve sınıflandırma, istatistiksel değerlendirme.</p> <p>Classification and effects of overvoltages. Internal overvoltages: power frequency overvoltages (sudden load rejection, Ferranti effect, ground faults), switching overvoltages. External overvoltages: properties and effects of lightning, propagation of surges. Traveling wave problems: reflection and transmission of traveling waves, Bewley and Bergeron methods. Protection against overvoltages: protection devices, their selection, and installation. Protection against the lightning. High voltage insulators. Insulation coordination: definitions and classification, statistical evaluation.</p>					
Dersin Amacı (Course Objectives)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Aşırı gerilimlerin kaynaklarını ve etkilerini öğretmek, 2. İç aşırı gerilimleri, kaynaklarını, özelliklerini ve davranışlarını tanıtmak, 3. Dış aşırı gerilimleri, kaynaklarını, özelliklerini ve davranışlarını tanıtmak, 4. Aşırı gerilimlere karşı korunma ilkelerini, araçlarını ve koruma araçlarının seçimini ve kullanma yöntemlerini öğretmek, 5. Yalıtım koordinasyonu kavramı vermek. <ol style="list-style-type: none"> 1. To introduce origins and effects of the overvoltages, 2. To provide origins, properties, and behaviour of the internal overvoltages, 3. To provide origins, properties, and behaviour of the external overvoltages, 4. To introduce protection principles and devices against the overvoltages and to provide selection and installation of the protection devices, 5. To get insulation coordination concept.					
Dersin Öğrenme Çıktıları (Course Learning Outcomes)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Aşırı gerilimleri, kaynaklarını ve etkilerini bilmek, 2. İç aşırı gerilimlerin kaynaklarını, özelliklerini, davranışlarını bilmek, problemlerini çözmek, 3. Dış aşırı gerilimlerin kaynaklarını, özelliklerini, davranışlarını bilmek, problemlerini çözmek, 4. Aşırı gerilimlerden korunma ilkelerini, araçlarını bilmek, 5. Aşırı gerilimden korunma için uygun aracı seçebilmek ve uygun yerde kullanabilmek, 6. Yalıtım koordinasyonu kavramını bilmek ve uygulayabilir durumda olmak. <ol style="list-style-type: none"> 1. To know overvoltages, their origins and effects, 2. To introduce origins, properties and behaviour of the internal overvoltage and to solve their problem, 3. To introduce origins, properties and behaviour of the external overvoltage and to solve their problem, 4. To know the protection principles and devices against the overvoltage, 5. To know selection of the appropriate protection devices and location against the overvoltage, 6. To get insulation coordination concept and its application.					

Ders Kitabı (Textbook)	M. Özkaya, <i>Yüksek Gerilim Tekniği</i> , Cilt 2, Birsen Yayınevi, İstanbul 2005.		
Diğer Kaynaklar (Other References)	<ol style="list-style-type: none"> 1. A. R. Hileman, <i>Insulation Coordination for Power Systems</i>, Marcel Dekker, New York, 1999. 2. E. Kuffel, W. S. Zaengl, J. Kuffel, <i>High Voltage Engineering Fundamentals</i>, Pergamon Press, Oxford, 2000. 3. M. S. Naidu, V. Kamaraju, <i>High Voltage Engineering</i>, Tata McGraw-Hill, New Delhi, 2004. 4. A. Greenwood, <i>Electrical Transients in Power Systems</i>, John Wiley & Sons, New York, 1991. 5. T. Horvath, <i>Computation of Lightning Protection</i>, Research Studies Press, New York, 1991. 6. W. Diesendorf, <i>Insulation Coordination in High Voltage Electric Power Systems</i>, Butterworth, London, 1974. 7. W. W. Lewis, <i>Protection of Transmission Lines and Systems against Lightning</i>, Dover Publ., New York, 1965. 8. L. V. Bewley, <i>Travelling Waves on Transmission Systems</i>, Dover Publ., New York, 1963. 		
Ödevler ve Projeler (Homework & Projects)	Dersle ilgili ödevler ve bir proje verilecektir.		
	Several homework assignments related to the course and a project will be given.		
Laboratuar Uygulamaları (Laboratory Work)	-		
	-		
Bilgisayar Kullanımı (Computer Use)	-		
	-		
Diğer Uygulamalar (Other Activities)	-		
	-		
Başarı Değerlendirme Sistemi (Assessment Criteria)	Faaliyetler (Activities)	Adedi (Quantity)	Değerlendirmedeki Katkısı, % (Effects on Grading, %)
	Yıl İçi Sınavları (Midterm Exams)	2	40
	Kısa Sınavlar (Quizzes)	-	-
	Ödevler (Homework)	2	10
	Projeler (Projects)	1	10
	Dönem Ödevi/Projesi (Term Paper/Project)	-	-
	Laboratuar Uygulaması (Laboratory Work)	-	-
	Diğer Uygulamalar (Other Activities)	-	-
	Final Sınavı (Final Exam)	1	40

DERS PLANI

Hafta	Konular	Dersin Çıktıları
1	Aşırı gerilimlerin sınıflandırılması ve etkileri.	1
2	İç aşırı gerilimler: Şebeke frekanslı aşırı gerilimler; kısa devreler ve iç aşırı gerilimlerin etkileri.	1, 2
3	Anahtarlama aşırı gerilimleri. RL, RC ve RLC devrelerinde geçici olayların incelenmesi.	1, 2
4	Dış aşırı gerilimler: Doğrudan yıldırım düşmesi sonucu oluşan aşırı gerilimler ve topraklama.	1, 3
5	Dış aşırı gerilimlerin özellikleri: Yürüyen dalgaların gücü, enerjisi, zayıflaması ve bozulması.	1, 3
6	Ara Sınav #1	
7	Yürüyen dalga problemleri: Yansıma ve kırılma kavramları. Thevenin teoreminin kullanımı.	3
8	Yürüyen dalga problemleri: Yürüyen dalgaların birinci yansıma-kırılma problemleri için örnekler.	3
9	Yürüyen dalga problemleri: Yürüyen dalgaların çok noktadan yansıma ve kırılması.	3
10	Yürüyen dalga problemleri: Bergeron Yöntemi, sayısal örnekler.	3
11	Ara Sınav #2	
12	Aşırı gerilimlere karşı koruma: koruma aygıtları, parafudrlar.	4
13	Parafudr bağlantıları ve seçimi. Yapıların yıldırımdan korunması. Yüksek gerilim izolatörleri.	4, 5
14	Yalıtım koordinasyonu: Tanımlar, dayanma ve koruma düzeyleri, istatistiksel değerlendirme.	6

COURSE PLAN

Weeks	Topics	Course Outcomes
1	Classification and effects of overvoltages.	1
2	Internal overvoltages: power frequency overvoltages; short-circuits and their effects.	1, 2
3	Internal overvoltages: switching overvoltages. Transients in RL, RC and RLC circuits	1, 2
4	External overvoltages: Overvoltages as a consequence of direct lightning strokes. Grounding.	1, 3
5	Characteristics of external overvoltages: energy, power, attenuation of traveling waves.	1, 3
6	Midterm Exam #1	
7	Traveling wave problems: Reflection and transmission concepts. Thevenin's theorem.	3
8	Traveling wave problems: Examples of traveling wave problems for a single point.	3
9	Traveling wave problems: The lattice Diagram Method, numerical examples.	3
10	Traveling wave problems: Bergeron's Method, numerical examples.	3
11	Midterm Exam #2	
12	Protection against overvoltages: protection devices, lightning arresters..	4
13	Surge arrester connections and selection. Lightning protection of building. HV insulators.	4, 5
14	Insulation coordination: definitions, withstand and protection levels, statistical evaluation.	6

Dersin Elektrik Mühendisliği Programıyla İlişkisi

	Programın mezuna kazandıracığı bilgi ve beceriler (programa ait çıktılar)	Katkı Seviyesi		
		1	2	3
a	Matematik, temel bilim ve mühendislik bilgilerini kullanabilme			X
b	Deney tasarlama, yapma ve istenilen bir sonuca ulaşmak için verileri analiz etme ve yorumlayabilme	X		
c	Belirli ihtiyaçlara yönelik bir sistem veya süreç tasarlayabilme			X
d	Disiplinlerarası takım çalışması yapabilme		X	
e	Mühendislik problemlerini tanımlama, formüle etme ve çözebilme			X
f	Meslekte profesyonellik ve etik (ahlaki) sorumlulukları kavrama ve benimseme		X	
g	Etkin bir yazılı ve sözlü iletişim becerisine sahip olma		X	
h	Mühendisliğin küresel ve toplumsal etkilerini anlayacak genel bir kültür kazanma			X
i	Hayat boyu öğrenmenin gereğini ve öğrenme yeteneğini kazanma		X	
j	Güncel olaylar ve bu olayların mühendislik mesleği üzerine etkileri konusunda görüş sahibi olma			X
k	Elektrik mühendisliği uygulamaları için gerekli yetenek, mühendislik yöntemleri ve modern mühendislik araçlarını kullanabilme		X	
l	Elektrik mühendisliği uygulamalarına yönelik sistem tasarımı için gerekli uygulamalı elektronik, bilgisayar ve bilişim sistemleri alanında yeterli bilgi		X	

1: Az, 2: Kısmi, 3 Tam

Relationship between the Course and Electrical Engineering Curriculum

	Program Outcomes	Level of Contribution		
		1	2	3
a	An ability to apply knowledge of mathematics, science, and engineering principles			X
b	An ability to design and conduct experiments in electrical engineering, as well as to analyze and interpret data to reach an appropriate conclusion	X		
c	An ability to design an electrical system, component, or process to meet desired needs			X
d	An ability to function on multi-disciplinary teams		X	
e	An ability to identify, formulate, and solve electrical engineering problems			X
f	An understanding of professional and ethical responsibility		X	
g	An ability to communicate effectively in both oral and written fashion		X	
h	The broad education necessary to understand the impact of engineering solutions in a global and societal context			X
i	A recognition of the need for, and an ability to engage in life-long learning		X	
j	A knowledge of contemporary issues and their impact on engineering profession			X
k	An ability to use the techniques, skills, and modern engineering tools necessary for electrical engineering practice		X	
l	Knowledge of applied electronics, computer and information systems to design and analyze complex systems for electrical engineering applications		X	

1: Little, 2: Partial, 3: Full

<u>Düzenleyen (Prepared by)</u>	<u>Tarih (Date)</u> 02.04.2013	<u>İmza (Signature)</u>
---------------------------------	-----------------------------------	-------------------------